

ЯК УВІДПОВІДНИТИ ТЕРМІНОЛОГІЮ ЧИННОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ ПОЛОЖЕННЯМ СУЧАСНОЇ АКАДЕМІЙНОЇ ГРАМАТИКИ: ПРОПОНОВИ

Доповідач:

**Начальник відділу Інституту транспорту газу
д-р техн. наук, проф., академік УНГА**

М. Д. Гінзбург

Епіграф

Правопис – це сфера, яка має лежати виключно в **компетенції «сертифікованих» мовознавців**, це, сказати б, **«основний закон»**, **«конституція»** мови. Кардинал Рішельє скликає Французьку академію: зібрались, слухали-постановили, що є ось такий **академічний консенсус**, і **всі, хто пише цією мовою, мусять надалі його дотримуватися** – все, демократія скінчилась, пішли виконувати!

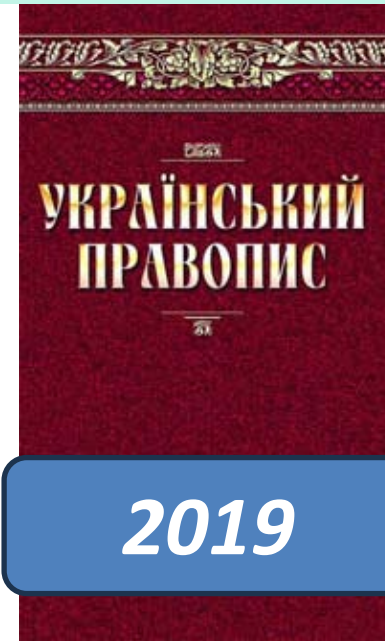
Оксана Забужко «Яка ж прекрасна ідея людської смертності!» **22.01.2019**

URL: <https://zbruc.eu/node/86306>

**Дві значні книжкові події,
пов'язані з науковою діяльністю
Катерини Григорівни Городенської**

**Авторка багатьох
розділів і
відповідальний
редактор**

**Членкиня Української національної
комісії з питань
правопису**

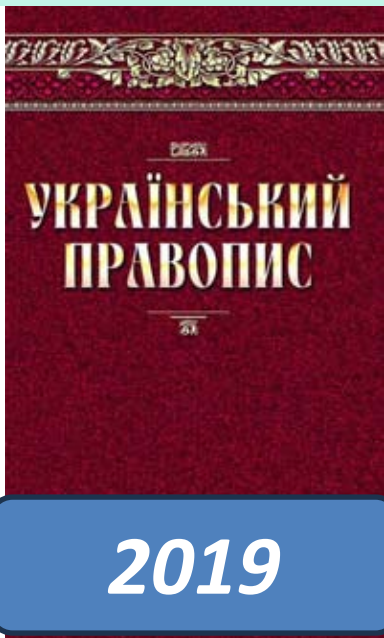
Статус – академія наукова розвідка

- це цілісний, щонайповніший опис морфологічної системи та структури української літературної мови **першого п'ятнадцятиріччя ХХІ сторіччя** на апробованій у сучасній лінгвоукраїністиці концепції **функційно-категорійної граматики**, теоретичні засади якої запропонував **І. Р. Вихованець** та **розвинули його учні й послідовники**.

Цю наукову розвідку, яка узагальнила доробок академічної та вишівської науки, рекомендувала до друку вчена рада **Інституту української мови НАН України** (протокол №15 від 22.12. 2016 року).

Статус – нормативний документ

Правопис (англ. orthography) – це нормативний документ, що містить сукупність **загальновизнаних правил**, які встановлюють **обов'язкові в публічній сфері** способи передавати мову на письмі.

2019

- © Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, 2019
- © Інститут української мови НАН України, 2019
- © Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2019
- © НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», дизайн, 2019

СХВАЛИВ
Кабінет Міністрів України
(Постанова № 437 від 22 травня 2019 р.)

СХВАЛИЛИ:
спільною постановою
Президія Національної академії наук України
(протокол № 22/10 від 24 жовтня 2018 р.)

та рішенням
Колегія Міністерства освіти і науки України
(протокол № 10/4-13 від 24 жовтня 2018 р.)

ЗАТВЕРДИЛА
Українська національна комісія з питань правопису
(протокол № 5 від 22 жовтня 2018 р.)

«Про забезпечення функціонування української мови як державної»

Стаття 1. Статус української мови як єдиної державної мови в Україні

6. **Навмисне спотворення** української мови **в офіційних документах і текстах**, зокрема навмисне застосування її з **порушенням вимог українського правопису** і стандартів державної мови <...> тягнуть за собою **відповідальність, встановлену законом.**

Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови

1. Комісія має такі повноваження:

1) **напрацьовує з урахуванням пропозицій та висновків Інституту української мови Національної академії наук України, інших наукових та освітніх установ і затверджує стандарти державної мови, зокрема:**

а) **правопис української мови та зміни до нього**;

Взаємозв'язок між граматиною й правописом

Питання	Джерело
1.1 Класифікація частин мови	Грамматика
1.2 Частиномовна належність дієприкметника / дієприслівника , їхні граматичні категорії та типові синтаксичні позиції	
1.3 Класифікація дієприкметників / дієприслівників в сучасній українській літературній мові	
1.4 Термінологія , що відбиває класифікацію дієприкметників / дієприслівників	
1.5 Правила творення кожного різновиду дієприкметників / дієприслівників	
2.1 Сукупність правил творення та писання кожного різновиду дієприкметників / дієприслівників , викладених з огляду на граматичну класифікацію і термінологію	Правопис

Вплив чужих мов

1928

Стихійний вплив, переважно через освіту

1933

Владне втручання у внутрішню структуру української мови з метою наблизити її до російської

1946

1960

1993

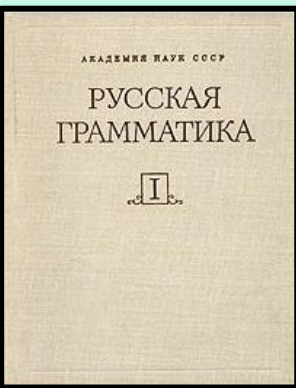
Інерційний розвиток і поступове повертання праць «золотого» десятиріччя

2019

Наслідок: запозичені чужомовні мовознавчі концепції, накинута граматичні форми і синтаксичні конструкції

Запозичена концепція дієслова як частини мови

1969

1993

Глагол имеет следующие классы форм:

1) **спрягаемые формы**, т. е. представляющие изменение глагола по лицам, временам, наклонениям, числам и (в прош. вр. и сослагат. накл.) родам;

2) **инфинитив**;

3) **причастия**;

4) **деепричастия**.

До системи дієслова належать:

1) **дієвідмінюване дієслово**

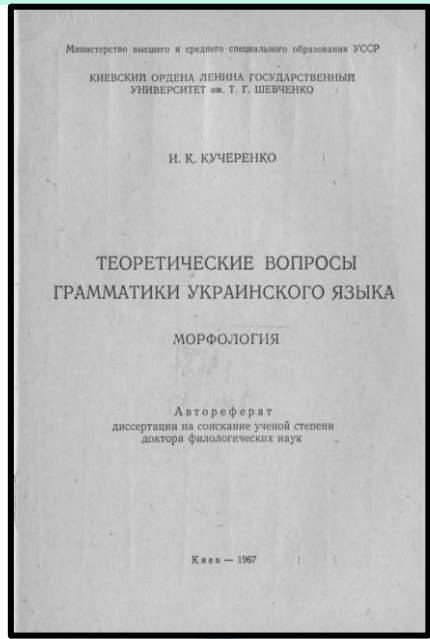
2) **інфінитив**;

3) **дієприкметник**;

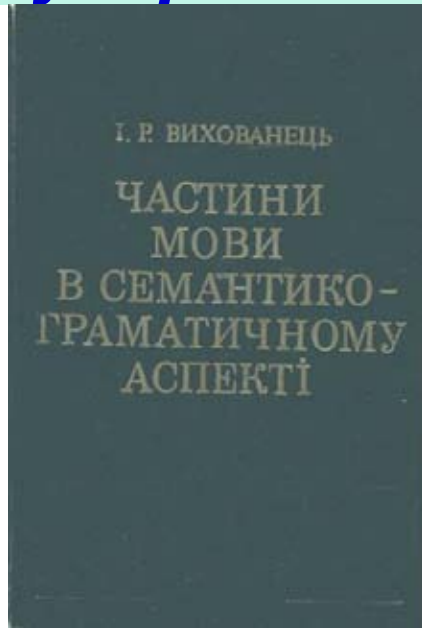
4) **дієприслівник**;

5) **присудкова форма на -но, -то**.

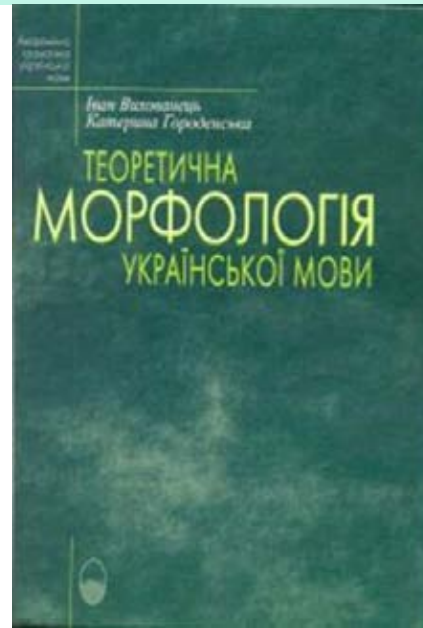
Належність дієприкметника / дієприслівника до дієслова як частини мови спростували Ілля Кучеренко та Іван Вихованець

1967

1988

2004

2017

Дієприкметник - звичайний відносний **прикметник** (віддієслівний).

Дієприслівник - означальний **прислівник** способу дії.

Основний аргумент: вони позбавлені основних дієслівних категорій: **часу** і **способу**

Концепція, що продовжує панувати в пострадянському українському мовознавстві

Взаємозалежність дієслівних утворень

Дієслівні утворення	Категорії								Можливість включення в морфологічну парадигму
	аспект	особа	час	спосіб	стан	відмінок	рід	число	
дієвідмінюване дієслово	++	++	++	++	++	-	+/-	++	++
дієприкметник	++	-	++	-	++	+	+	++	++
присудкова форма на -но, -то	++	-	-	-	-	-	-	-	++
дієприслівник	++	-	+	-	-	-	-	-	++
інфінітив	+	-	-	-	-	-	-	-	+

О.Б.Бенюк, К.Г.Горбенська, В.М.Русанівський

Граматика УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1993

Автор розділу «Дієслово» - **В. М. Русанівський**

**Дієприкметник і дієприслівник
подають як форми дієслова
в основних вишівських підручниках української
мови та в енциклопедії «Українська мова»**

2002

2003

2004

2005

2005

2004

Такий підхід К.Г. Городенська (2011) назвала
узвичаєним

Граматичні категорії власне дієслів і похідних дієслівних утворів

Дієвідмінювані дієслівні форми (власне дієслова) та похідні дієслівні утвори:	Граматичні категорії:							
	власне дієслівні				іменникові			
	час	спосіб	вид	валентність	особа	число	рід	відмінок
дієвідмінювані дієслівні форми (власне дієслова)	+	+	+	+	+	+	+	-
дієслівні форми на <i>-но, -то</i>	-	-	+	±	-	-	-	-
інфінітив	-	-	+	±	-	-	-	-
дієприслівник	-	-	+	±	-	-	-	-
дієслівний іменник	-	-	+	±	-	+	+	+
дієприкметник	-	-	+	±	-	+	+	+

Пояснення: «+» — наявність, «±» — часткове успадковування, «-» — брак.

Класифікація російських дієприкметників (рос. причастие)

Від того самого перехідного російського дієслова недоконаного виду, наприклад *читати*, можна утворити чотири різні форми дієприкметників:

Різнovid	Назва
1) чита <u>ю</u> щий	<i>действительное</i> причастие <i>настоящего</i> времени
2) чита <u>в</u> ший	<i>действительное</i> причастие <i>прошедшего</i> времени
3) чита <u>ем</u> ый	<i>страдательное</i> причастие <i>настоящего</i> времени
4) чита <u>н</u> ный	<i>страдательное</i> причастие <i>прошедшего</i> времени

Резолюція Комісії НКО для перевірки роботи на мовному фронті в справі граматичній (1933)

Конкретно до цих **націоналістичних рецептів** належать наприклад:
6. Безоглядні рецептурні перепони найменшим можливостям творення **прикметникових форм типу дієприкметників активних, неминучих** в деяких випадках стилістично-**перекладницької практики** (напр. **існуючий, пануючий, меншовикууючий**).

1938

На
правах
рукопису

- § 87. В українській мові вживаються дієприкметники:
1. Активного стану:
 - а) теперішнього часу на **-чий, -а, -е (-аючий, -уючий, -юючий)**: *зростаючий, конкуруючий, працюючий*;
 - б) зрідка минулого на **-ший, -а, -е**, напр.: *СРСР—країна перемігшого соціалізму*.
 2. Пасивного стану:
 - а) теперішнього часу на **-уваний, -а, -е, юваний, -а, -е: намічуваний, простежуваний, виготовлюваний**; ці форми, власне, минулого часу, але звичайно вживаються як еквівалентні до колишніх форм на **-мий**;
 - б) минулого часу на **-ний, -а, -е і -тий, -а, -е: одержаний, митий**.

Наступний крок у наближенні українській мові до російської

НАРОДНИЙ КОМПІАРИАТ ОСВІТИ УРСР

УКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВОПИС

КИЇВ

1940

1940

Наклад

50

примірників

Дієприкметники актив-ного стану

§ 87. В українській мові вживаються дієприкметники:

1. Активного стану:

а) Теперішнього часу на **-чий, -а, -е**: *зростаючий, виконуючий, працюючий*.

Примітка. Вживаються також дієприкметники теперішнього часу на **-щий, -а, -е**: *міслящий, ростючий*.

б) Минулого часу на **-ший, -а, -е**: *перемігший, бувший, спалахнувший*.

Примітка. Від деяких неперехідних дієслів вживаються дієприкметники минулого часу на **-лий, -а, -е**, напр.: *почорнілий, навислий*.

Дієприкметники пасив-ного стану

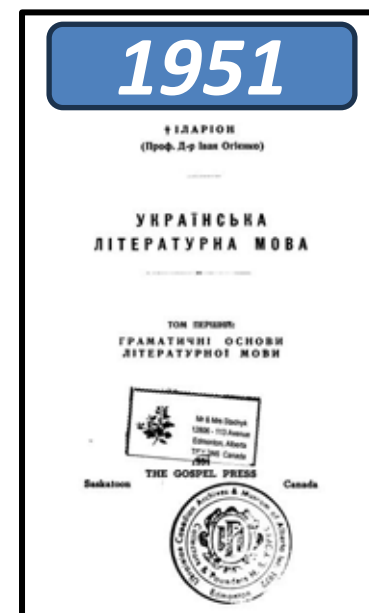
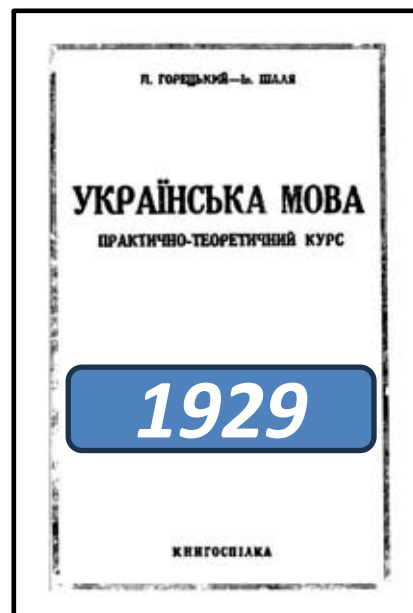
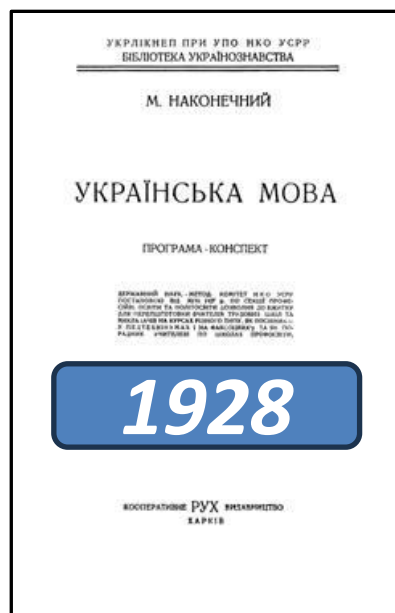
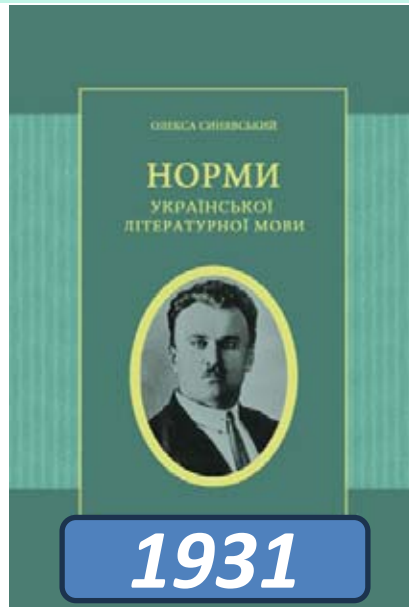
2. Пасивного стану:

а) Теперішнього часу на **-ний, -а, -е** (**-аний, -яний, -ений, -ений, -ований, -йований, -ьований, -уваний, -юваний**), напр.: *знаний, сіяний, творений, гбоєний, будований, копійований, формульований, намічуваний, виготовлюваний*; ці форми, власне, минулого часу, але звичайно вживаються і як дієприкметники теперішнього часу.

Примітка. Вживаються також дієприкметники теперішнього часу на **-мий, -а, -е**: *любимий, неборимий, припустимий, здійснимий*.

б) Минулого часу на **-ний, -а, -е** і **-тий, -а, -е**: *одержаний, міттий*.

Незамулені граматичні джерела, повернуті в науковий обіг

Сприкметникування українських дієприкметників

§ 227. Українська мова мала вдавнину **чотири форми дієприкметників: по дві форми діяльних (активних) і страдальних (пасивних) часу теперішнього й минулого: 1. люблячий (чи -чий), 2. любивший, 3. любимий, 4. люблений.**

§ 503. **Сприкметниковані** дієприкметники.

...

Але з бігом часу в українській мові **сама будова речення так істотно змінилася, що дієприкметники стали непотрібні, чому вони вбільшості згодом завмерли, змінившись на прості прикметники (§ 227).** Ці сприкметниковані дієприкметники часті в живій народній мові; треба тільки пам'ятати, що їх уживаємо тепер уже **виключно як прикметників, без дієслівного забарвлення, - вони сприкметниковувалися.**

Різновиди українських дієприкметників

Книжна середньо-українська мова (Middle Ukrainian)	Нова українська літературна мова, що виникла на народнорозмовній основі у кінці XVIII - на початку XIX ст. (Modern Ukrainian)
на -чий , (црк.-сл. -щий , рідковживані)	ці зниклі дієприкметники залишили від себе дві парості: 1) дієприслівники на -чи ; 2) прикметники на -чий , -щий , хоча далеко не від усіх дієслів, а тільки від деяких.
на -ший (-вший)	ці зниклі дієприкметники залишили від себе дієприслівники -ши .
на -мий	від цих зниклих дієприкметників збереглися окремі прикметники дієприкметникового походження, як: питомий , відомий , видимий , знайомий , рухомий тощо.
на -ний , -тий	залишилися в українській мові від давнини

Український правопис 1946 року

НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ ОСВІТИ УРСР

УКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВОПИС

Українське державне видавництво
Київ 1946

1946

Перше
видання

Дієприкметники
активного
стану

§ 87. В українській мові вживаються дієприкметники:

1. Зрідка активного стану теперішнього часу на -чий, -а, -е: *зростаючий, виконуючий, працюючий.*

Примітка. Від деяких неперехідних дієслів уживаються дієприкметники минулого часу на -лий, -а, -е, напр.: *почорнілий, навислий.*

Дієприкметники
пасивного
стану

2. Пасивного стану:

а) Минулого часу на -ний, -а, -е (-аний, -яний, -ений, -єний, -ований, -йований, -ьований, -уваний, -юваний), напр.: *(зі)гнаний, (по)сіяний, (с)творений, (за)гоєний, (з)будований, (с)ко-*

Український правопис 1960 року

ДІЄПРИКМЕТНИК

§ 88. В українській мові вживаються дієприкметники:

Дієприкметники активного стану

1. Активного стану теперішнього часу на -чий (-а, -е) (зрідка): *зростаючий, виконуючий, працюючий, організуючий, мобілізуючий, перетворюючий.*

Примітка. Від деяких неперехідних префіксальних дієслів уживаються активні дієприкметники минулого часу на -лий (-а, -е), напр.: *почорнілий, навислий.*

111

Дієприкметники пасивного стану

2. Пасивного стану:
 - а) Минулого часу на -ний, -а, -е (-аний, -яний, -ений, -єний, -ований, -йований, -іований, -уваний, -юваний), напр.: *(зі)гнаний, (по)сіяний, (с)творений, (за)гбєний, (з)будований, (с)копійований, (с)формульований, намічуваний, виготовлюваний.*

- б) Минулого часу на -тий, -а, -е: *міттий, ужитий, закритий, початий.*

1960

Друге
Видання
виправлене
і доповнене

Український правопис 1993 року

1993

Четверте
видання
виправлене
і доповнене

§ 84. ДІЄПРИКМЕТНИК

В українській мові вживаються дієприкметники:

1. Активного стану:
 - а) теперішнього часу на **-чий (-а, -е)** — зрідка: *виконуючий, зростаючий, мобілізуючий, організуючий, перетворюючий, працюючий*;
 - б) минулого часу на **-лий (-а, -е)**: *зжовклий, навислий, осілий, почорнілий*.
2. Пасивного стану минулого часу:
 - а) на **-ний, -а, -е (-аний, -яний, -ений, -ений, -ований, -йований, -ьований, -уваний, -юваний)**: *(зі)гнаний, (по)сіяний, (с)творений, (за)гоєний, (з)будований, (с)копійований, (с)формульований, помічаний, виготовлюваний*;
 - б) на **-тий (-а, -е)**: *закритий, мітій, початий, ужитий*.

Український правопис 2019 року

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВОПИС
2019

КИЇВ НАУКОВА ДУМКА 2019

§ 119. Дієприкметник

В українській мові розмежовують:

1. Дієприкметники активного стану:

1) теперішнього часу на **-чий (-а, -е)** (уживані переважно як прикметники та іменники): *живу́чий, квітучий, лежачий, стоячий*;

2) минулого часу на **-лий (-а, -е)**: *зжовклий, навіслий, осілий, почорнілий*.

2. Дієприкметники пасивного стану минулого часу:

1) на **-ний (-аний, -яний, -ений, -єний), -ований, -йований, -ьований, -уваний, -юваний (-а, -е)**: *(зі)гнаний, (по)сіяний, (с)творений, окрілений, (за)госений, (з)будований, скопійований, сформульований, знехтуваний, очолюваний*;

2) на **-тий (-а, -е)**: *бітий, взятий, жатий, закритий, міттий, початий, тертий, ужитий, узятий*.

2019

**Нова
редакція**

Характерна риса української літературної мови щодо дієприкметників на -чий, пов'язана з її народнорозмовною основою

«Найголовнішу ознаку дієприкметників становить те, що в українській мові не вживані так звані активні дієприкметники теперішнього часу [Курило 1925: 9]. А утворені від форм минулого часу дієслова активні дієприкметники вказують на набуту ознаку (напр.: *посивілий, змарнілий, замерзлий*), утворюючи перехідну ланку між дієприкметниками і власне-прикметниками».

«Найважливішою ознакою дієприкметників є те, що в українській мові обмежено вживані так звані активні дієприкметники теперішнього часу».

Хибність класифікації сучасних українських дієприкметників за станом

«Дієприкметники на **-ний**, **-тий** у головному творяться від **перехідних дієслів**; отже, дієприкметники на **-лий** розвиваються як важливе **доповнення** їм, творячися якраз від **неперехідних дієслів**».

Тому між цими двома різновидами дієприкметників **принципово не може бути протистави**.

Кожен різновид, утворений лише від певних дієслів, наближається «до ролі дієприкметника взагалі, **універсального дієприкметника**», «що **не розрізняє ані часів, ані активності чи пасивності**, а тільки види і внутрішньо-видові відтінки».

Висновок: Класифікація дієприкметників на **-ний**, **-тий** як **пасивних**, а на **-лий** як **активних** зумовлена історією мови, а саме первісною парадигмою дієприкметників, яку українська мова **давно вже втратила**.

Де доречно, а де недоречно термінологійно позначати дієприкметники за часом і станом?

Така термінологія доречна:

- 1) в *історичних* граматиках, описах з *історії* української мови;
- 2) коли *типологічно зіставляють* українську мову з іншими мовами, у яких є протистава **дієприкметників за станом (активні і пасивні) і за часом (минулого і теперішнього часу)**.

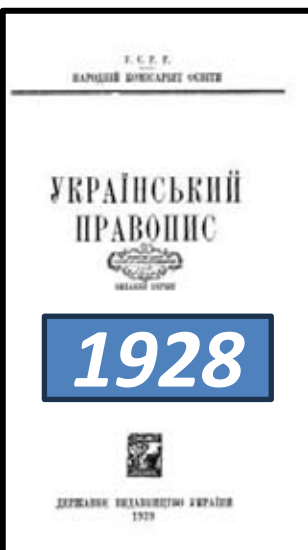
Така термінологія **недоречна і навіть шкідлива**:

- 1) у *сучасних* підручниках з української мови (*шкільних і вишівських*),
- 2) в академічних граматиках *сучасної* української мови,
- 3) у *чинному* українському правописі.

Традиційні чи оманливі терміни?

«Втрата *протиставлень за ознакою часу* в межах активних і пасивних дієприкметників дає змогу констатувати, що *категорія часу* як дієслівна ознака *не властива* відповідним морфологічним одиницям. **Традиційні** терміни “дієприкметник **теперішнього часу**” і “дієприкметник **минулого часу**” — це **умовні** позначення, які **не відображають** граматичних значень відповідних форм».

Традиційні терміни:

Дієприкметники на *–тий*,

Дієприкметники на *–ний, –тий*,

Дієприкметники на *–ний*.

У Правописі пропонуємо таке:

- 1) вилучити назву «дієприкметники **активного стану**» [§ 119, п. 1];
- 2) вилучити **геть** підпункт [§ 119, п. 1, 1)], бо сучасній українській мові **не властиві** дієприкметники на **-чий**. А слова **живу́чий, квітучий, лежачий, стоячий**, подані як приклади в цьому підпункті, давно вже стали звичайними прикметниками. Слова ж на зразок **викону́ючий, зроста́ючий, працюю́чий суржикові**, і їх невільно вживати в українських текстах ані зрідка, ані часто, тобто ніколи. До речі, дієприкметників на **-чий** узагалі нема в Правописі 1928 року, § 52;

У Правописі пропонуємо таке:

- 3) викласти підпункт [1, § 119, п. 1, 2)] в такій редакції: «Дієприкметники на **-лий** (-а, -е) утворюють від **спрефіксованих неперехідних дієслів доконаного виду**: *зжовкнути – зжóвклий, нависнути – навíслий, осісти – осілий, почорніти – почорнілий*. Вони успадковують граматичне значення виду твірного дієслова, тобто можуть бути лише **доконаного виду**»;
- 4) вилучити слова «**пасивного стану минулого часу**» в пункті [1, § 119, п. 2], залишивши тільки слово «дієприкметники»;

У Правописі пропонуємо таке:

- 5) додати до пункту [§ 119, п. 2] примітку, що дієприкметники на **-ний**, **-тий** успадковують граматичне значення виду твірного дієслова. Тобто дієприкметники на **-ний** можуть бути як **доконаного**, так і **недоконаного** виду. До речі, саме про це свідчать приклади, наведені в [§ 119, п. 2];
- 6) викласти перше речення [§ 120, п. 1] у такій редакції:
«1. **Дієприслівники** на **-чи** творять від основи дієслова теперішнього часу за допомогою суфіксів **-учи** (**-ючи**), **-ачи** (**-ячи**). Вони успадковують граматичне значення **недоконаного** виду твірного дієслова»;

У Правописі пропонуємо таке:

- 7) викласти початок першого речення [§ 120, п. 2] в такій редакції: «2. **Дієприслівники** на **-ши** творять від форми дієслова минулого часу чоловічого роду за допомогою суфікса **-ши** <...>» (див. [Теоретична морфологія, с. 320-321; Морфологія (2017), с. 540-541], бо якщо йдеться про форму чоловічого роду, то вона завжди закінчується на приголосний);
- 8) додати до пункту [§ 120, п. 2] примітку, що дієприслівники на **-ши** успадковують граматичне значення виду твірного дієслова, тобто можуть бути як **доконаного**, так і **недоконаного** виду. До речі, саме про це свідчать приклади, наведені в [§ 120, п. 2];
- 9) Також додати до правопису **окремий параграф** про дієслівні форми на **-но**, **-то**.

Лист з пропонуваннями до Правописної комісії від 30.09.2018 та відповідь-подяка від 07.10.2018

Гінзбург Михайло Давидович

Від: Лариса Шевченко <larisa_shevchenko@ukr.net>
Надіслано: 7 жовтня 2018 р. 22:16
Кому: Михайло Гінзбург
Тема: Re: пропозиції та зауваги Гінзбурга М. Д.

Вельмишановний пане Михайле! Дякую за увагу до проекту Правопису, його детальне опрацювання загальні рекомендації до розділів.

Внесла Ваші пропозиції до реєстру пропонування змін для обговорення на засіданні Правописної комісії.

З повагою Л. Шевченко

--- Исходное сообщение ---

От кого: "Михайло Гінзбург" <mychajlo.ginzburg@gmail.com>

Дата: 30 сентября 2018, 08:49:41

Шановна Ларисо Леонідівно!

Надсилаю Вам свої зауваги та пропозиції до проекту нової редакції Українського правопису.

За потреби долучити мене до подальшого опрацювання зазначених положень прошу звертатися на цю електронну адресу, повторену у файлі зауваг.

Прошу також підтвердити одержання цього листа.

З повагою

проф. М. П. Гінзбург

Лист-запит до правописної комісії від 06.06.2019

Гінзбург Михайло Давидович

Від: Михайло Гінзбург <mychajlo.ginzburg@gmail.com>
Надіслано: 6 червня 2019 р. 20:27
Кому: Лариса Шевченко
Тема: Re: пропозиції та зауваги Гінзбурга М. Д.

Вельмишановна Ларисо Леонідівно!

30.09.2018 я надіслав Вам як секретарю Української національної комісії з питань правопису на цю Вашу електронну скриньку свої зауваги та пропозиції до проекту нової редакції Українського правопису у формі, запропонованій на офіційному сайті МОН, з обґрунтуванням кожної зауваги і пропозиції.

07.10.2019 Ви подякували мені електронною поштою «за увагу до проекту Правопису, його детальне опрацювання, загальні рекомендації до розділів» і поінформували мене, що Ви внесли мої пропозиції «до реєстру запропонованих змін для обговорення на засіданні Правописної комісії».

Буду Вам дуже вдячний, якщо Ви поінформуєте мене про рішення Правописної комісії щодо кожної моєї зауваги і пропозиції до проекту нової редакції Українського правопису (прийнято, прийнято частково, відхилено) і обґрунтування Правописної комісії щодо неприйнятих пропозицій.

Прошу також підтвердити одержання цього листа.

З повагою

проф. М. Д. Гінзбург

Лист-відповідь від Л.Л. Шевченко від 14.06.2019

Гінзбург Михайло Давидович

Від: Лариса Шевченко <larisa_shevchenko@ukr.net>
Надіслано: 14 червня 2019 р. 16:37
Кому: mychajlo.ginzburg@gmail.com
Тема: праворус

Вельмишановний Михайле Давидовичу!

Ще раз хочу подякувати за увагу до Правопису. Щодо Вашого нинішнього запиту хочу зауважити, що процес громадського обговорення проекту "Українського правопису" не передбачав пояснення дописувачам внесення чи невнесення запропонованих правок. Оприлюднення результатів розгляду пропозицій (зауважень) до Правопису було здійснено після їх розгляду шляхом розміщення на офіційних сайтах МОН України і НАН України.

На сьогодні «Український правопис» розміщений на названих сайтах.

З повагою Л. Шевченко

Висновки:

1. Запозичені мовознавчі концепції, накинута граматичні форми і синтаксичні конструкції, на жаль, **настільки глибоко вкоренилися**, що продовжують панувати як у навчальній, так і у фаховій літературі.

2. Пропонуємо в підручниках і граматиках:

- ✓ **чітко** відрізнити **питомі українські граматичні форми й синтаксичні конструкції** від **накинутих** і не характеризувати останні як **обмежено вживані, допустимі зрідка або за певних умов**;
- ✓ **не вчити**, як **творити** накинута форми й конструкції, підкріплюючи навчальний матеріал відповідними вправами, виконання яких **закріплює у свідомості** учнів/студентів ці неприродні форми;
- ✓ **не наводити** прикладів уживання **накинутих форм і конструкцій**, навіть з творів **найавторитетніших класиків**.

Висновки

3. Пропонуємо не вживати **оманливих термінів**, які створюють **хибне уявлення** про граматичні особливості української мови. З огляду на це:

➤ докорінно переробити **§ 119 «Дієприкметник»** і **§ 120 «Дієприслівник»** чинного українського правопису 2019 року, що ґрунтуються на накинутих чужомовних класифікаціях **дієприкметників за станом (активні і пасивні) і за часом (минулого і теперішнього часу)**, а **дієприслівників – за часом (минулого і теперішнього часу)**. Як наслідок ці параграфи оперують термінами, що суперечать граматичній концепції сучасної академічної граматики, і це створює **хибне уявлення** про граматичні категорії українських **дієприкметника** і **дієприслівника**;

➤ зокрема вилучити геть підпункт § 119, п. 1, 1) про **дієприкметники на -чий**.

Наші координати

Моб.

050-625-24-71

095-281-55-20

E-mail

mychajlo.ginzburg@gmail.com

Дякую за увагу!

Питання?